

PROVOKACIJA „KJERKEGOR“: NEODLUKA I POSVEĆENOST
PROVOCATION „KIERKEGAARD“: INDECISION AND COMMITMENT

II

Priredio Predrag Krstić
Predrag Krstić (ed.)

Reč priređivača

Na legendarnoj konferenciji *Kierkegaard vivant*, koju je povodom sto pedeset godina od rođenja „oca egzistencijalizma“ organizovao UNESCO, Sartr je istakao interpretativni paradoks pokušaja da se razume autor koji je smatrao da je individualnost druge osobe „u strogom smislu uvek nedostupna saznanju“. Ništa se nije promenilo ni pedeset godina kasnije. Dvojenja i nedovoljnosti objašnjenja „slučaja Kjerkegor“ ostaju: kritičar Hegel(izm)a, fanatik pojedinačnosti protiv svake opštosti i/ili teološki buntovnik, tumač i obnovitelj hrišćanske vere unutar korumpiranog hrišćanstva? Jedna građansko–hrišćanska samost koja atakuje na postojeće hrišćansko građanstvo (Levit); skandal majstor koji je začeo zlosrećnu tradiciju filozofiranja čekićem (Levinas); pored Marksa i Ničea, jedan od tri beočuda savremenosti (Jaspers)?

55

Uz sve to, Kjerkegor je jedan od onih mislilaca koji je životom svedočio svoje mišljenje, jedna od onih „singularnih univerzalnosti“ u kojima se idiosinkratična zaokupljenost preobražava u putokaz i zadobija posvemašnju relevanciju: otrovni pamfletista koji osporava politiku crkve – ne bi li slavio veru u njenom paradoksu; ironičar koji svojim neobičnim ličnim angažovanjem izaziva nemilosrdni napad satiričara i – ismejan – od diskursa parodije se okreće „etici odgovornosti“; kritički baštinik očevog nasleđa – melanholijske i pijetističke revnosti, osećaja krivice i teskobe – ali i dovoljnog imetka da istraje u statusu slobodnog pisca; verolomnik jedino kada je reč o Regini Olsen, s kojom čojstveno raskida veridbu – za volju posvećenosti religijskoj egzistenciji; nonkonformista i denuncijator buržoaskog načina života – koji polemizuje protiv emancipacije žena i reprodukuje tradicionalne patrijarhalne vrednosti. Svi ti „intelektualni ekscesi“ su i danas intrigantni, a procena njihovog značaja i dometa ni izbliza nije definitivno zaključena.

Obeležavajući dvestotu godišnjicu Kjerkegorovog rođenja donosimo priloge koji se, verujemo, na tipski način odnose prema njegovom nasleđu. U jednom slučaju radi se o nastojanju rekonstrukcije prevratničkog karaktera njegove bogoslovske misli iz teorijskih, društvenih i ličnih orijentira prema kojima se ravnao; u drugom o nejednoznačnom uticaju i prelomljenoj recepciji njegovog pre svega estetskog učenja u savremenosti. Nadamo se da će tekstualne ilustracije oba ova pristupa, koja s jednakim pravom pretenduju na odgonetanje zagonetke „Kjerkegor“, doprineti daljem traganju na onoj liniji prosuđivanja o jednom nesvodivom životnom liku refleksije koja se, inspirisana njegovim dvojenjima i lojalna njegovoj intenciji, ne obavezuje nužno i na njegove zaključke.